

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Antropologia literatury - ćwiczenia		8.0.13696	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Teorii Literatury i Krytyki Artystycznej			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	drugiego stopnia
Wydział Filologiczny	Filologia polska	forma	stacjonarne
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
prof. dr hab. Zbigniew Majchrowski; dr Monika Żółkoś; dr Artur Nowaczewski; dr Maciej Dajnowski; dr hab. Maciej Michalski, profesor uczelni; dr Martyna Wielewska-Baka; prof. UG, dr hab. Feliks Tomaszewski; dr hab. Mariusz Kraska, profesor uczelni; prof. UG, dr hab. Kwiryna Ziemia; dr Magdalena Horodecka, profesor uczelni; prof. dr hab. Ewa Graczyk; dr Katarzyna Szalewska, profesor uczelni; dr Anna Filipowicz, profesor uczelni			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Ćw. audytoryjne		Semestr 3, ćwiczenia:	
Sposób realizacji zajęć		15 godzin - udział w zajęciach;	
zajęcia w sali dydaktycznej		25 godzin - przygotowanie do zajęć;	
Liczba godzin		10 godzin - przygotowanie pracy pisemnej.	
Ćw. audytoryjne: 15 godz.		Razem: 50 godzin = 2 ECTS.	
Termin realizacji przedmiotu			
2024/2025 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Analiza tekstów z dyskusją		Sposób zaliczenia	
- Analiza zdarzeń krytycznych (przypadków)		Zaliczenie na ocenę	
- Dyskusja		Formy zaliczenia	
		- Praca pisemna z zakresu zagadnień wskazanych przez prowadzącego	
		- ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student otrzymuje zaliczenie na podstawie:	
		Wykład:	
		• kolokwium pisemne i/lub odpowiedź ustna i/lub praca pisemna (100%).	
		Ćwiczenia:	
		• czynnego udziału w ćwiczeniach audytoryjnych, systematycznego przygotowania w formie ustnej zagadnień wskazanych przez prowadzącego (30%),	
		• wykonanie pracy zaliczeniowej z zakresu zagadnień wskazanych przez prowadzącego (70%).	
		Podstawą zaliczenia może być wyłącznie praca oryginalna oraz samodzielna, nigdy wcześniej nieocenia.	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	czynny udział w zajęciach	kolokwium pisemne	wypowiedź ustna	praca pisemna	prace śródsesemestralne	praca zaliczeniowa
Wiedza						
K_W01	+	+	+	+	+	+
K_W02	+	+	+	+	+	+
K_W03	+	+	+	+	+	+
K_W04	+	+	+	+	+	+
Umiejętności						
K_U01	+	+	+	+	+	+
Kompetencje społeczne						
K_K01	+	+	+	+	+	+
K_K03	+	+	+	+	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Warunkiem uczestnictwa w zajęciach jest uzyskanie zaliczenia z metodologii badań literackich (na roku I). W wyjątkowych przypadkach prowadzący może odstąpić od tej zasady.

B. Wymagania wstępne

Umiejętność analizy i interpretacji dzieł literackich.

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z antropologicznym wymiarem dzieł literackich i komunikacji literackiej, ze szczególnym uwzględnieniem osoby autora i osoby czytelnika oraz ich spotkania w różnych doświadczeniach – lekturowych i pozalekturowych. Obok wyposażenia w wiedzę z zakresu antropologii literatury student ma uzyskać umiejętność pogłębionej interpretacji dzieł literackich w perspektywie doświadczenia egzystencji.

Treści programowe

Czym zajmuje się antropologia literatury? Antropologia literatury a literaturoznawstwo. Antropologia literatury a antropologia kultury. Literatura jako sztuka wypowiedziana ludzkiego doświadczenia. Dzieło literackie w perspektywie komunikacji międzykulturowej. Literatura jako archiwum egzystencji. Geografia doświadczenia (np. Berlin Grassa, Gombrowicza i Stasiuka; Gdańsk Grassa, Chwina i Huellego). Literatura i używki (np. Mickiewicz i nikotyna, Słowacki i opium, Witkacy i peyotl, Przybyszewska i morfina, Pilch i alkohol). Pisarstwo jako (auto)terapia. Choroba jako źródło literatury. Od rękopisu do dzieła w toku (Mickiewicz i fobia pisma; Tadeusz Różewicz rozrzuca Kartotekę). Pisarz i jego głos (książki mówione, autorskie audiobooki: Miłosz czyta Mickiewicza, Michał Witkowski czyta Lubiewo). Ciało pisarza. Literatura i płeć (Listy do matki Słowackiego przypadku Narcyzy Żmichowskiej i Marii Komornickiej, poezja kobieca Rafała Wojaczka). Twarz poety. Teatralizacja autora – medialne wizerunki pisarzy. Ucieleśnienie tekstu (nowela Tomasza Manna i film Lucchino Viscontiego; pierwowzór – bohater literacki – odtwórca filmowy). Od deklamacji do słamu – sceniczne wcielenia Gustawa-Konrada (Jerzy Trela w Dziadach Swinarskiego, Gustaw Holoubek w Lawie Konwickiego, Mariusz Benoit w Klubie polskim). Antropologia lektury - "książki zbójce" (lektury dzieciństwa, inicjacje literackie, książki "trujące"). Czytanie – biblioteka. Kanon i prywatne księgozbiory. Grafomania i pornografia – literatura jako samozaspokojenie.

Wykaz literatury

Prowadzący zastrzega sobie prawo do zmiany listy lektur.

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia (w wyborze ustalonym z prowadzącym zajęcia):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć

- D.Riesman, Tradycja mówiona i pisana, "Odra" 1975, nr 3;
- W.Ong Przekształcanie się środków przekazu: mówiona książka, "Pamiętnik Literacki" 1990, z. 1;
- M. Białoszewski O tym Mickiewicz jak go mówię, "Odra" 1967, nr 6;
- J.-Ch. Gille-Maisani Adam Mickiewicz. Studium psychologiczne. Od dzieciństwa do „Dziadów” części trzeciej, Warszawa 1996;
- Z. Majchrowski, Cela Konrada. Powracając do Mickiewicza, Gdańsk 1998.
- Z.Łempicki, Świat książek i świat rzeczywisły [w:] tegoż, Wybór pism, t. I: Renesans, Oświecenie, Romantyzm i inne studia z historii kultury, Warszawa 1966;
- M.Głowiński Książki, których nie przeczytałem za młodu [w:] tegoż, Czarne sezony, Warszawa 1998;
- A.Stasiuk Jak zostałem pisarzem. Próba autobiografii intelektualnej, Czarne 1998;
- Fadiman, Zaślubiny księgozbiorów, w: Ex libris. Wyznania czytelnika, Izabelin 2004.
- J.S.Bystroń, Napisy [w:] tegoż, Tematy, które mi odradzano. Pisma etnograficzne rozproszone, oprac. L. Stomma, Warszawa 1980;
- O, i tak. Rozmowa z Marią Janion, „Res Publica Nowa” nr 154 (lipiec 2001) lub B.N. Łopieńska, Męka twórcza. Z życia psychosomatycznego intelektualistów, Warszawa 2004;
- M. Białoszewski, Zawał, Warszawa 1977;

- S. Mrożek vel Baltazar Autobiografia, Warszawa 2006, s. 9-10.
- J.Brach-Czaina (Jolanta córka Ireny wnuczka Bronisławy prawnuczka Ludwiki), Błony umysłu, Warszawa 2003.
- Norwid Czarne kwiaty (wyd. różne);
- J.M.Rymkiewicz Czaszka Słowackiego, [w:] tegoż, Słowacki. Encyklopedia, Warszawa 2004;
- R. Koziołek Słabnąca ręka [w:] tegoż, Ciała Sienkiewicza. Studia o płci i przemocy, Katowice 2010;
- W. Reymont Ostatnie odwiedziny u Wyspiańskiego [w:] Wyspiański w oczach współczesnych, oprac. Leon Płoszewski, t.II, Kraków 1971;
- P. Matywiecki Twarz Tuwima, Warszawa 2007 (fragmenty);
- Stasiuk Twarz Samuela Becketta [w:] tegoż, Tekturowy samolot, Wołowiec 2001;
- T. Różewicz "Teatralizacja" poezji, poetów i... innych [w:] tegoż, Proza 3 (Utwory zebrane), Wrocław 2004.
- T. Żeleński (Boy) Romans Gabrielli w: tegoż Ludzie żywi, Warszawa 1929 lub in.;
- T. Różewicz Miłość lesbijska w romantycznym przebraniu [w:] Przygotowanie do wieczoru autorskiego, Warszawa 1977;
- M. Janion, Gdzie jest Lemańska?! [w:] Odmieńcy. Red. M. Janion, Z. Majchrowski, Gdańsk 1082;
- R. Wojacek Utwory zebrane, Wrocław 1976 lub n.
- A.Mickiewicz Pan Baron (Dzieła, Wyd. Rocznicowe, t. II: Poematy);
- S.I.Witkiewicz Narkotyki. Niemyte dusze, Warszawa 1975;
- S.Przybyszewska, Listy, t. I-III, Gdańsk 1978-1985 (fragmenty);
- J. Pilch Pod Mocnym Aniołem, Kraków 2003;
- G. Grass, Przy obieraniu cebuli, Gdańsk 2007;
- W. Gombrowicz Dziennik 1961-1969 (wyd. różne), tu: "Dziennik berliński" 1963;
- Z. Majchrowski, Uliczne przejścia Gombrowicza [w:] Księga Janion. Red. Z. Majchrowski, S. Rosiek, Gdańsk 2006;
- Stasiuk, Dojczland, Wołowiec 2007.
- Cz.Miłosz, Mały traktat o grafomanii, "Rzeczpospolita" z 05.04.2000;
- J. Ziomek, Pornografia i obscenum w: tegoż Powinowactwa literatury, Warszawa 1980;
- J.M.Coetzee, Obraza. Eseje o cenzurze, przeł. Marek Król, Kraków 2011 (rozdz.3: "Kochanek Lady Chatterley": skaza pornograficzności).

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta

- Antropologia i literatura, „Teksty Drugie” 2007 nr 6 (artykuły A. Łebkowskiej, M. P. Markowskiego, R. Nycza);
- W.Iser, Czym jest antropologia literatury? „Teksty Drugie” 2006 nr 5;
- M. Dernałowicz Piotr Odmieniec Włast [w:] tejże, Cudze życie, Warszawa 2008;
- T. Mann, Śmierć w Wenecji (wyd. różne);
- J. Pilch Bezpowrotnie utracona leworęczność, Kraków 1998;
- T. Różewicz, Kartoteka. Kartoteka rozrzucona, wstęp Z.Majchrowski, Kraków 1997;

B. Literatura uzupełniająca

- Cykl artykułów Bohater naszych czasów, "Tygodnik Powszechny" 2007 (np. Marek Bińczyk, Stefan Chwin, Paweł Helle, Agnieszka Glińska, Anna Nasiłowska, Eustachy Ryłski) http://tygodnik.onet.pl/14,236,bohater_naszyc_h_czasow,temat.html ;
- P. Bayard, Jak rozmawiać o książkach, których się nie czytało, Warszawa 2008;
- S.Barańczak, Książki najgorsze i parę innych ekscesów krytycznoliterackich, Poznań 1990;
- H. Markiewicz, Mój życiorys polonistyczny z historią w tle, Kraków 2003;
- S. Sontag, Choroba jako metafora. AIDS i jego metafory, Warszawa 1999;
- S. Sontag, Wyobraźnia pornograficzna, "Teksty" 1974 nr 2.

Materiały audio/wideo wykorzystywane we fragmentach w toku zajęć

- Miłosz czyta Mickiewicza (CD)
- Michał Witkowski czyta Lubiewo (CD);
- Dziady w inscenizacji Konrada Swinarskiego (dvd);
- Lawa. Filmowa opowieść o "Dziadach", reż. T.Konwicki (dvd);
- Klub polski, reż. P.Miśkiewicz (dvd);
- Śmierć w Wenecji (1971), reż. L.Visconti (dvd);
- Parę osób, mały czas (2005), reż. A.Barański (dvd);
- Kartoteka rozrzucona. Próby (dvd).

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W01, K_W02, K_W03, K_W04 K_U01 K_K01, K_K03	K_W01, K_W02, K_W03, K_W04 Student: <ul style="list-style-type: none"> • ma pogłębioną wiedzę o miejscu i znaczeniu nauk antropologicznych w kształtowaniu kultury (K_W01); • ma pogłębioną wiedzę o miejscu i znaczeniu antropologii w systemie nauk oraz jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej (K_W02); • ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę ogólną dotyczącą metodologii badań antropologicznych oraz jej tendencji rozwojowych (K_W03); • posiada wiedzę, która pozwala mu na samodzielną pracę nad projektami (K_W04).

Umiejętności

K_U01

Student:

- potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować informacje z wykorzystaniem źródeł mówionych i pisanych (korzysta z tradycyjnych i nowoczesnych źródeł tekstów literackich, literaturoznawczych i kulturoznawczych) (K_U01);
- umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze (K_U01);
- posiada umiejętności merytorycznego uzasadnienia swoich tez interpretacyjnych z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków (K_U01).

Kompetencje społeczne (postawy)

K_K01, K_K03

Student:

- jest w stanie krytycznie analizować literaturę przy wykorzystaniu narzędzi metodologicznych poznanych na zajęciach (K_K01);
- potrafi weryfikować przyswajane treści literaturoznawcze (K_K01);
- docenia wartość posiadanej wiedzy w rozwiązywaniu różnorodnych problemów (K_K01);
- ma świadomość wagi dziedzictwa kulturowego regionu i kraju oraz jego wpływu na komunikację międzykulturową (K_K03);
- zdaje sobie sprawę z własnej odpowiedzialności za jego zachowanie (K_K03);
- rozumie potrzebę uczestniczenia w życiu kulturalnym i zachęcania innych do kontaktów z kulturą (K_K03).

Kontakt

zbigniew.majchrowski@ug.edu.pl